

ION. PARTICULARITĂȚI DE CARACTERIZARE

de Liviu Rebreanu

Scrie un eseu de 400 –600 de cuvinte despre particularitățile de construcție a unui personaj dintr-un text narativ studiat, aparținând lui Liviu Rebreanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales
- relevarea principalei trăsături a personajului ales, ilustrată prin două episoade/ secvențe narrative/ situații semnificative sau prin citate commentate;
- prezentarea a două elemente ale textului narativ, semnificative pentru realizarea personajului ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, construcția subiectului, perspectivă narativă, modalități de caracterizare, limbaj etc.).

I. Introducere	Romanul de debut al scriitorului Liviu Rebreanu, publicat în 1920, reprezintă o capodoperă a literaturii române interbelice , un roman realist de tip obiectiv , care îmbină tematica rurală cu tehnicile moderne de construcție și de caracterizare.
II. Argumentare	
C1 Prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales	
a. Încadrarea generală	Protagonistul romanului este Ion Pop al Glanetașului, un țăran sărac care luptă pentru a obține pământ și recunoașterea demnității umane, drama individuală fiind profilată pe fundalul socio-economic al satului românesc din Ardeal, de la începutul secolului al XX-lea. Deși ilustrează categoria țăranului , care s-ar înscrie ca personaj în curentul tradiționalist, Ion este însă un personaj modern și „rotund” (evoluează) prin complexitatea trăirilor, prin forța conflictului interior ce se manifesta patimaș și prin analiza psihologică a celor două obsesii. De altfel, structura epică a romanului organizată în două părți – „Glasul pământului” și „Glasul iubirii” - reflectă patimile conflictuale: pământul și iubirea.
b. Social	Ion este un personaj realist, tipic pentru categoria socială a țăranimii legate vital de pământul care-i asigura existența și respectul colectivității, realizat prin tehnica basoreliefului . Ca personaj modern , protagonistul este puternic individualizat prin complexitatea caracterului, prin folosirea metodelor viclene de a intra în posesia pământurilor lui Vasile Baci, prin patimile devoratoare și prin sfârșitul tragic și previzibil totodată.
c. Psihologic și moral	Portretul moral este construit din trăsături contradictorii și complexe, ce reies, în mod indirect , din comportamentul plin de energie, din atitudinea față de pământ și de oameni, din gândurile și frământările pătimase care-i determină destinul. Reflectarea personajului în critica literară a fost adesea divergentă. După aprecierea lui Eugen Lovinescu, „Ion este expresia instinctului de stăpânire a pământului, în slujba căruia pune o inteligență ascuțită, o cazuistică strânsă, o viclenie procedurală și, cu deosebire, o voință imensă”, spre deosebire de George Călinescu, în a cărui opinie „lăcomia lui de zestre e centrul lumii și el cere cu inocență sfaturi, dovedind o ingratitudine calmă... Nu din inteligență a ieșit ideea seducerii, ci din viclenia instinctuală, caracteristică oricărei ființe reduse.” Nicolae

	Manolescu respinge asemanarea lui Ion cu un erou stendhalian și afirmă că protagonistul lui Rebreanu este doar o „brută ingenuă”.
C2 Relevarea principalelor trăsături a personajului ales, ilustrată prin două episoade/ secvențe narative/ situații semnificative sau prin citate commentate	
	<p>Profilul acestui personaj se detașează chiar de la începutul cărții, din scena care înfățișează hora. Cu o fină intuiție psihologică, se urmăresc oscilațiile flăcăului între Florica, „mai frumoasă ca oricând”, dar săracă, și Ana, „urâțică”, dar „cu locuri și case și vite multe.” Astfel, de la început se conturează două obsesii ale conflictului interior, pentru Florica și pentru pământ, cele două forțe care își vor disputa întâietatea (supremația).</p> <p>Deși sărac, Ion este „iute și harnic ca mă-sa” (caracterizare directă de către narator), iubind munca „oricât ar fi fost de aspră” și pământul, care „îi era drag ca ochii din cap”. Isteț, silitor și cuminte, el trezește simpatia învățătorului Herdelea, dar renunță la școală, din cauza sărăciei.</p> <p>Disputându-și mereu autoritatea printre tinerii din sat, Ion este respectat de aceștia, iar rivalitatea cu George e, de fapt, rivalitatea cu cel bogat, cu unul care are pământ. Din aceeași categorie face parte și Vasile Baci, tatăl Anei, ale cărui vorbe aspre și insulte, spuse în fața tuturor oamenilor, la horă, îl dor cumplit.</p> <p>Orgolios, lipsa pământului îi apare ca o condiție a păstrării demnității umane. Se simte rușinat, dorind să se răzbune pe Vasile Baci care l-a umilit, numindu-l „sărântoc”, „tâlhar” și „hoț” (caracterizare directă, alte personaje). În pământ, el vede realizate toate ambițiile sale, viața sa ajungând să se consume între iubire și patima pentru pământ, o patimă instinctuală, pasiune declanșată cu forța instinctelor obscure.</p> <p>Dojenit în biserică de către părintele Belciug, în urma bătăii cu George, Ion se hotărăște „să fie cu adevărat netrebnic.” El alege zestrea Anei și renunță pentru un timp la iubirea pentru Florica. Acționând cu luciditate, el concepe un plan, urmărit cu perseverență, prin care încearcă să-l facă pe Vasile Baci să-i dea pământurile. Se folosește de Ana, pe care o seduce și o lasă însărcinată; din acest moment, faptele lui devin tot atâtea etape/trepte ale dehumanizării.</p> <p>Ion caută cu insistență schimbarea condiției, trăiește acut dragostea pentru pământ, ajungând până la exaltare. „Iubirea pământului l-a stăpânit de mic copil [...]; de pe atunci i-a fost mai drag decât o mamă.” Visul său era „pământ, cât mai mult pământ.” Cele câteva brazde luate de la Simion Lungu nu-i ajung; el vrea tot pământul lui Vasile Baci. Acum toate calitățile lui se transformă în defecte. Hărnicia, inteligența, statornicia se preschimbă în viclenie, bestialitate, cinism, lipsă de scrupule, trăsături puse în lumină în mod indirect, din relația cu Ana. Devine distant și glacial, tratând-o disprețuitor – „îi cântări burta cu o privire triumfătoare”, purtându-se sfidător cu tatăl ei, tocmindu-se pentru fiecare palmă de pământ. „Glasul pământului” îi domină sufletul, aducând împlinirea visului său.</p>

	<p>Dragostea pentru pământ se concentrează simbolic în scena sărutării acestuia, devenit un substitut al iubitei pierdute. Pământul nu mai este un simplu obiect, ci devine o ibovnică, care schimbă destine, dezlănțuie pasiuni. „Îl cuprinse o poftă sălbatică să îmbrățișeze huma, s-o crâmpoțească în sărutări. Întinse mâinile spre brazdele drepte, zrunțuroase și umede.” Simțind „mirosul acru, proaspăt și roditor”, se naște dorința îmbrățișării, iar mâinile „îi rămaseră unse cu lutul cleios ca niște mănuși de doliu”, dramatică prevestire a sfârșitului. Adoră și venerează pământul ca pe o zeitate: „Încet, cucernic, fără să își dea seama, se lăsă în genunchi, își coborî fruntea și-și lipi buzele cu voluptate de pământul ud. Și-n sărutarea aceasta grăbită simți un fior rece, amețitor...”</p> <p>Intrarea în posesia pământului îl schimbă total. Dacă la început „se simte mic și slab ca un vierme”, la final, în fața „uriasului” de odinioară simte „o mândrie de stăpân” și are iluzia că „este atât de puternic încât să domnească peste tot cuprinsul.”</p> <p>El calcă în picioare o viață de om și o împinge pe Ana la spânzurătoare. Odată setea de pământ domolită, ambiția și hotărârea sunt înlocuite de mulțumire, iar brutalitatea de indiferență. Nici sinuciderea Anei, nici moartea copilului, nu-i trezesc vreun licăr de conștiință. Viața lor nu reprezintă decât o garanție a proprietății asupra pământurilor. „Glasul pământului” este înlocuit de „glasul iubirii”. O caută stăruitor pe Florica, fata „cu obrajii fragezi ca piersica și ochii albaștri ca cerul de primăvară”, măritată acum cu George. Eroul este decis să-și împlinească dragostea, căci „să știi de bine că fac moarte de om și tot a mea ai să fii.”</p> <p>Relația adulteră a celor doi este descoperită de George, care pregătește răzbunarea; bărbatul înșelat își ucide rivalul cu lovituri de sapă. Sfârșitul lui Ion este perfect motivat estetic și moral; vinovat de propria decădere morală, răspunzător de moartea Anei, tulburând liniștea unui cămin, Ion este pedepsit.</p> <p>Cu Ion, ca personaj literar, Rebreanu se înscrie într-o descendență remarcabilă, acest personaj găsindu-și afinități cu Julien Sorel, eroul lui Stendhal, autorul romanului Roșu și Negru.</p>
C3. Prezentarea a două elemente ale textului narativ, semnificative pentru realizarea personajului ales	
<p>1.Titlul</p> <p>2.Perspectiva narativă</p>	<p>Titlul este dat de numele protagonistului, care devine un exponent al țăranimii prin dragostea lui pentru pământ, dar care este individualizat prin modul în care îl obține. Folosind tehnica basoreliefului, autorul profilează drama unui tânăr în confruntarea cu o societate în care demnitatea personală este dependentă de statutul material. George Călinescu remarcă faptul că toți flăcăii satului sunt „varietăți de Ion”.</p> <p>Naratorul este omniscient, impersonal (persoana a III-a), își asumă punctul de vedere al personajelor prezentându-le dramele, dar nu formulează sentințe, nu emite judecăți, nu empatizează cu ele. Impasibilitatea naratorului în fața vieții devine și mai impresionantă în fața morții: sinuciderea Anei, moartea violentă a lui Ion sunt prezentate cu indiferență și detașare.</p> <p>Naratorul cunoaște destinele eroilor și plasează indicii („ca niște mănuși de doliu”), semne și simboluri care le anticipează devenirea („crucea strâmbă”). El</p>

3.Structura	<p>propune cititorului o lume ficțională creată în concordanță cu mecanismele realității, pe care nu o copiază, ci o reface prin analogie.</p> <p>Romanul “Ion” are două părți: “Glasul pământului” și “Glasul iubirii”, titluri ce sugerează “vocile” interioare care motivează acțiunile personajului.</p> <p>Prima parte urmărește patima lui Ion pentru pământ și dorința lui de a se impune în ierarhia satului, în care el este marginalizat, neavând avere. El își atinge țelul seducând-o pe Ana, fiica lui Vasile Baci, om bogat din Pripas și reprimându-și dragostea pentru Florica, o fată frumoasă, dar săracă. Lăsând-o însărcinată pe Ana, Ion îl obligă pe Baci să i-o dea de nevastă și împreună cu ea, pământul.</p> <p>Partea a doua urmărește personajul principal în ipostaza de stăpân al averii dorite și dorința de reîntoarcerea sa la prima dragoste, la Florica, măritată între timp cu George Bulbuc, rivalul său. Sinuciderea Anei, moartea lui Petrișor (copilașul ei și al lui Ion) sunt evenimente care precipită acțiunea, grăbind și sfârșitul tragic al protagonistului omorât cu sapa de George care l-a surprins în ograda sa.</p>
III. Concluzie	<p>Personajul lui Liviu Rebreanu este primul erou literar realizat în mod obiectiv, rece, deoarece romancierul deține secretul construirii de oameni vii, într-un stil anticalofil, fără podoabe artistice sau artificii de limbaj. „Când ai reușit să închizi cuvinte câteva clipe de viață adevărată, ai realizat o operă mai prețioasă decât toate frazele frumoase din lume”, marturisea Liviu Rebreanu în „Jurnal”.</p>